

Zomernachten

Het was in 1977 dat de novelle “De laatste zomernacht” van de in onze regio wonende auteur Maarten 't Hart werd gepubliceerd. Een clubje Leidse biologiestudenten gaat na zonsondergang de duinen in en maakt een hele bijzondere nacht mee. Soms is er geen betere methode om je – later - te herinneren hoe een zomer was, dan door 's avonds of 's nachts de natuur op te zoeken. Alles is dan intiemer, stiller, komt dichterbij. In de duinen ruikt het naar kamperfoelie en naar de eerste paddenstoelen. Dat laatste is natuurlijk afhankelijk van de vraag of er recent wat neerslag is geweest. Nachtdieren zoals kikkers, padden en krekels en de eerste trekvogels hoog in de lucht houden je alert. De wind, als het tenminste waait, zorgt voor het nodige achtergrondgeluid. Hier in het Westen des Lands zien we tegenwoordig niet meer zo heel veel sterren. Nederland is een van de meest verlichte landen ter wereld. Al die overbodige verlichting veroorzaakt lichthinder, veel energieverspilling en heeft een negatieve invloed op onze gezondheid en op nachtdieren en trekvogels. Zie op de site <https://www.nachtvandenacht.nl/> wat daar aan te doen valt. Op 30 oktober organiseren zij “De Nacht van de Nacht”. Zover is het nog niet. Maar hij is zo voorbij, die mooie zomer!

1. *Fête de la Nature* het grootste *grassroots* natuurfestival van Nederland!

De natuur inspireert, verwondert, maakt je blij. In het weekend van **3, 4 & 5 september** vieren we de natuur tijdens *Fête de la Nature*. Iedereen kan zelf een natuurfestje organiseren. Van theater in de natuur tot een oogstfeest, van een vleermuizenexcursie tot een hardloopwedstrijd in het groen. Samen betrekken we meer mensen bij de natuur, op een manier die bij hen past.

IVN Natuureducatie viert mee en ondersteunt de *Fête* organisatoren in de communicatie en organisatie. Samen vieren we de natuur!

Kijk [hier](#) welke *Fête* activiteiten er bij jou in de buurt plaatsvinden! Wil je zelf een natuurfestje organiseren? Meld jouw activiteit(en) [hier](#) gratis aan.

2. Leidse Hooitocht' : van donderdag 26 tot en met zondag 29 augustus van 10.00 – 16.00 uur

Van donderdag 26 tot en met zondag 29 augustus van 10.00 – 16.00 uur vindt 'De Leidse Hooitocht' plaats, het leukste natuuravontuur van Leiden. De Hooitocht door polderpark Cronesteyn leidt langs spannende natuuractiviteiten, verspreid door het hele park. Als gezin of groep, zoals BSO of kinderfeestje, boek je online en kies je een tijdstip waarop je van start

wilt gaan. Tijdens deze tocht door Cronesteyn, valt er van alles te doen en te beleven. Zo kan je bijvoorbeeld uilenballen pluizen, op bezoek bij de imker, je eigen thee verzamelen en maken of een roeitocht maken over de Vliet. Sommige activiteiten kun je zelf doen, bij andere staan experts om je te helpen of uitleg te geven. Het startpunt bevindt zich aan het einde van het Polderpad in het park zelf. Uiteraard zijn alle activiteiten corona-proof en handhaaft de organisatie de regels van het RIVM. Tickets zijn € 5,00 per persoon en moeten

vooraf geboekt worden via: www.leidsehooitocht.nl Tip van de organisatie: Er zijn een beperkt aantal tickets per dag beschikbaar, dus wacht niet te lang met boeken! Naar buiten! organiseert de Leidse Hooitocht in opdracht van het Zuid-Hollands Landschap en Gemeente Leiden. Met dank aan Fonds 1818 en vele partners uit de Leidse regio. Meer informatie: www.leidsehooitocht.nl Laatste nieuws: facebook.com/leidsehoodagen

3. Vrijwilligers gezocht voor Leidse Hooitocht 2021

Mede namens Stichting Naar buiten! doe ik deze oproep:

Kom jij ons helpen bij het leukste natuuravontuur voor kinderen in Leiden? Of ken je mensen die dit zouden willen doen? De Leidse Hooitocht! vindt plaats – zie hierboven - van donderdag 26 tot en met zondag 29 augustus van 9.30 – 16.30 uur in Polderpark Cronesteyn. Tijdens de tocht door Cronesteyn, valt er van alles te doen en te beleven: Zo kun je bijvoorbeeld op slootjessafari, de natuur ontdekken op de vierkante meter, pijl en boog maken en braakballen pluizen.

Maak ook reclame bij familie en kennissen om een kaartje te kopen voor een van deze dagen. www.leidsehooitocht.nl.

Er zijn nog mensen nodig voor de volgende 3 onderdelen:

- 1) IVN Leidse regio is partner en verzorgt de slootjessafari. Andre Biemans en Gerard van der Klugt coördineren deze post. Hier is nog versterking gewenst met name in het weekend.
- 2) De Vereniging Leidse Schooltuinen (hierna: VLS) is ook partner en verzorgt een post op het schooltuincomplex de Akkerdistel. Kinderen kunnen hier zelf een vuurtje maken m.b.v. firesticks. Verder wordt er appelmoes gemaakt op een houtgasapparaat. Er kunnen theezakjes gevuld worden met kruiden uit de kruidentuin. Ook hier versterking gevraagd.
- 3) Naar buiten! is nog op zoek naar vrijwilligers die één of twee dagen willen helpen bij het begeleiden van activiteiten. Het gaat om de volgende taken:
  - begeleiden van de activiteit pijl en boog maken

- vliegende keep, je helpt waar het nodig is
- helpen bij de uitgiftebalie.

Je ontvangt een vergoeding (cadeaubon) van € 5,00 per uur.

Aanmelden kan via: [Vrijwilligerswerk Leidse Hooitocht 2021 - Google Formulieren](#).

Vrijwilligers die mee helpen bij de slootsafari of op de schooltuinen krijgen geen cadeaubon zoals men dat wel kan krijgen als je helpt bij pijl en boog maken, als vliegende keep en bij de uitgifte. Dat is omdat de VLS de activiteit aanbiedt, zoals ook IVN, de Hortus en andere partners dat doen. Wie meehelpt, krijgt van *Naar buiten!* wel een leuke attentie .

Bel of mail gerust naar Marian als je vragen hebt. Voor de schooltuinen coördineer ik de activiteit. En ik kan het doorgeven als je ook bij andere onderdelen wilt helpen.

Marian Kathmann

Marian.kathmann@planet.nl 06-40459617

www.leidsehooitocht.nl | Facebook: Leidse Hooidagen

4. Duurzame ontwikkeling: van 26 augustus tot 26 september het “Festival 2030”

Willen wij als afdeling IVN Leidse regio Nederland in beweging krijgen om de *Sustainable Development Goals* (sdg's) te behalen? Bijdragen aan een eerlijkere, groenere en meer duurzame wereld en het vermogen vergroten om duurzame oplossingen te vinden voor al die complexe uitdagingen? Ja? Google dan naar: Festival 2030.

Festival 2030 is een cultureel-maatschappelijk festival dat mensen enthousiasmeert voor en betreft bij de beweging om de sdg's te bereiken. Het festival vindt plaats van 26 augustus tot 26 september 2021 en gaat uit van 500 activiteiten en een totaal van 25.000 bezoekers. Het festival is een knooppunt voor de mensen en organisaties die al in beweging zijn en een vertrekpunt voor nieuwe acties en relaties. Het festival brengt een groot aantal activiteiten van ondernemers, activisten, ambtenaren, studenten, onderzoekers, jongeren en anderen

bij elkaar. Tijdens enkele grotere events wordt getracht daadwerkelijk een positieve verandering in de stad en het land teweeg te brengen. In Leiden wordt getoond wat er mogelijk is als we in beweging komen voor de sdg's. Op vele plekken in de stad dragen mensen en organisaties hun steentje bij aan een betere, eerlijkere en meer duurzame wereld. Enkele voorbeelden: De Leidse Hooitocht, met veel IVN

vrijwilligers. In Groentepark Bontekoe verbouwen buurtbewoners verse groenten voor de voedselbank. In de keuken van Hof van Sijthoff krijgen mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een baan. Met Natuur om de Hoek maakt Naturalis de bijzondere wereld van de natuur voor iedereen toegankelijk. En wij als IVN afdeling zullen onze natuurexcursies organiseren. De organisatie van het festival zet de mensen en organisaties die bijdragen aan

de doelen in het volle licht en gaan we op zoek naar het antwoord op de vraag: hoe geven we samen de toekomst vorm? Doe je mee?

5. Duinnatuur In Dynamiek!

Met twintig mensen de duinen in, het kon weer op 1 juli!

Een excursie, zo mocht het niet heten; het zou een studie wandeling worden. Het werd een veldexperience met veel dynamische dialoog (in de woorden van Maddy)!

De deelnemers aan de werkgroep Natuur in Dynamiek, de Duincursuswerkgroep, enkele KNNV-ers, en Harrie van der Hagen, ecooloog bij Dunea liepen om half acht 's-avonds vanaf de Boerderij Meijndel richting zee. Doel was om de dynamiek in de natuur te ontdekken. En: van elkaar leren, iedereen bracht zijn kennis over het gebied en de natuur in.

Zo leerden we dat het schoonschapen van een aantal duinen vlak bij de zee een enorme dynamiek teweeg heeft gebracht. De optredende verstuiwing van het zand zorgt in feite voor verjonging van het duingebied. Sinds begin deze eeuw lijkt de mate en duur van de verstuiwing flink toe te nemen. Oorzaak: nog onduidelijk, maar de afnemende stikstofdepositie (minder gras) kan meespelen. Ook de extreme regenbuien als gevolg van

klimaatverandering helpen, ze zorgen voor erosie van het duin. Begrazing door runderen en paarden lijkt weinig effect te hebben, de rol van konijnen is wel van groot belang. Fijn gevolg van deze

toegenomen verstuiwing:

het vormt de basis voor toename van de biodiversiteit. Ook de verandering van het klimaat heeft invloed op de biodiversiteit. Huidige plantensoorten, die niet goed tegen een warmer klimaat kunnen, dreigen te verdwijnen: rozenkransje, kruisbladgentiaan,

kromhals. Maar plant- en diersoorten uit het zuiden verschijnen: de wespspin, orchideeën (Hyacinthoides) en zeewolfsmelk!

Kortom: 't was weer heerlijk om met zijn allen buiten te zijn. En, het werkt om de kennis van iedereen bij elkaar te brengen! Als natuurgidsen worden we hier ook wijzer van. Gaan we dus vaker doen!!

Voorzichtige inhoudelijke conclusie: alhoewel wereldwijd de biodiversiteit achteruit holt, lijkt daar in de Wassenaarse duinen weinig van te merken; die natuurlijke dynamiek helpt!

Rudi van Venetië, werkgroep Natuur in Dynamiek

ivn natuur
educatie

Nieuwsbrief IVN Leidse regio. 2021/8

Redactie: Floris de Boer, Wietse Roodenburg en Hans ter Mors. De Nieuwsbrief komt uit bij voldoende nieuws. Wie géén prijs stelt op deze Nieuwsbrief kan dit melden aan de secretaris van de IVN Leidse regio, Ria Fijn van Draat (ivnleiden@hotmail.com). De site van onze IVN-afdeling is <https://www.ivn.nl/afdeling/leidse-regio>. Ook goed: www.ivn.nl/leiden.

In de maanden januari, mei en oktober verschijnt het gezamenlijke periodiek van de IVN Leidse regio en de KNNV Leiden e.o. "Bladgroen".